

PIIRID ILMA ULTIMAATUMITA

Lapse käitumine ei ole tema iseloom

Iga laps võib vahel käituda viisil, mis täiskasvanule ei meeldi. See ei tähenda, et laps oleks halb, laisk või probleemne.

Oluline on keskenduda käitumisele, mida soovid muuta, mitte lapsele endale.

Piir võib olla korraga nii kindel kui ka lugupidav.

Laps õpib kõige paremini siis, kui ta tunneb end turvaliselt ja hoituna.

Toimi nii:

1. Kirjelda käitumist, mitte last

Selle asemel, et öelda:

✕ **„Sa oled nii laisk!“**

✓ **„Ma näen, et mänguasjad on endiselt põrandal.“**

Nii keskendud olukorrale, mitte lapse iseloomule.

2. Paku valikuid

Lastele meeldib tunda, et neil on sõnaõigus.

Näiteks:

✓ **„Kas soovid kodutööd teha enne õhtusööki või pärast sööki?“**

✓ **„Kas koristad esmalt laua või paned kõigepealt riided kappi?“**

Mõlemad valikud jäävad sinu seatud piiri sisse.

Miks vältida ultimaatumeid?

Ultimaatumid võivad küll lühiajaliselt toimida, kuid sageli tekitavad need vastupanu, trotsi või hirmu.
Kui lapsel on võimalus kaasa mõelda ja valikuid teha, õpib ta:

- vastutust võtma;
- oma käitumist juhtima;
- probleeme lahendama;
- teistega arvestama.

Koostöö õpetab rohkem kui sundimine.

KEERA LEHTE

ŠVEITSI–EESTI koostööprogramm
HARIDUS- JA NOORTEAMET
HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUM
ÕPIME KOOS

3. Kaasa laps lahenduse leidmisse

Selge eesmärk jääb paika, kuid lahenduse võite leida koos.

Küsi:

- ✓ **„Kuidas me saaksime selle olukorra lahendada?“**
- ✓ **„Mis aitaks sul oma kokkuleppest kinni pidada?“**

Kui laps saab kaasa mõelda, on tal lihtsam kokkulepet järgida.

4. Tee paus enne reageerimist

Kui laps protestib või ärritub, ei pruugi ta olla lihtsalt pahatahtlik.

Mõtle korraks:

- **Kas ta on väsinud?**
- **Kas tal on kõht tühi?**
- **Kas tal on olnud pingeline päev?**
- **Kas ta vajab pausi?**

Mõnikord vajab laps enne koostööd mõistmist.

5. Kasuta vajadusel huumorit või tähelepanu ümber suunamist

Mõni olukord laheneb kiiremini väikese mängulisuse abil.

Näiteks:

„Huvitav, kas need sokid jõuavad võisteldes pesukorvini kiiremini kui sina? “

Või:

„Palun aita mind – vaatame, mitu raamatut sa ühe minutiga riiulisse saad panna!“

Mängulisus aitab sageli vältida võimuvõitlust.

Peamine sõnum

Laps vajab selgeid piire, kuid mitte hirmu.

Kui ühendad kindlad ootused rahuliku suhtlemise, valikuvõimaluste ja koostööga, aitab see lapsel õppida vastutust, enesejuhtimist ja lugupidavat suhtlemist.

Kindlad piirid ja soe suhtumine saavad käia käsikäes.

ŠVEITSI–EESTI
koostööprogramm

Loonud Haridus- ja Noorteamet Šveitsi-Eesti koostööprogrammi kaasrahastusel.
Vaata rohkem: **harno.ee/opimekoos**.